

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kodas 124111348, T. Vrublevskio g. 6, LT-01100 Vilnius, tel. (8 5) 261 6063, faksas (8 5) 261 5366,
el. p. bendras@lsa.lt, atsisk. sąsk. LT287044060001377867 AB SEB bankas, banko kodas 70440

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2022-06- Nr. (15) - SD-
I 2022- 05-26 Nr. (20.2 Mr-31) STAP-404

DĖL NEĮGALIJŲ SRITĮ REGLAMENTUOJANČIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Lietuvos savivaldybių asociacija išnagrinėjo derinimui atsiųstus 5 (penkis) įstatymų projektus ir teikia šias pastabas bei pasiūlymus:

Dėl LR neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto.

1. Projekto 2 straipsnio 4 dalį siūlome konkretinti ir papildyti nuostata, kad asmeniniu asistentu negali būti aprūpintojas bei asmens atstovas.
2. 2 str. 6 dalį siūlome papildyti nuostata, kad asmens atstovas gali būti ir asmuo, veikiantis pagal notaro patvirtintą įgaliojimą.
3. Dėl 6 str. 2 d. Jame reglamentuota, kad „Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, <...> plėtoja lietuvių gestų kalbos funkcionavimą, jos išteklių visuotinį prieinamumą, gausinimą ir modernią plėtrą, sudaro sąlygas ir galimybes mokytis lietuvių gestų kalbos“. Šiuo metu gestų kalbos vertėjų veiklą organizuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pavaldi įstaiga, todėl manome, kad tai neturėtų keistis. Reglamentavus atsakomybę savivaldybėms, reikėtų peržiūrėti iki šiol galiojančią gestų kalbos vertėjų finansavimo tvarką ir šiai veiklai vykdyti skirti reikiamas lėšas.
4. Siūlome perkelti 7 str. 2 dalies 3 punkto nuostatą „ugdo asmens su negalia sveikos gyvensenos įgūdžius“ prie 7 str. 3 dalyje reglamentuotų LR Sveikatos apsaugos ministerijos funkcijų.
5. Koreguotinas 15 str. Šio straipsnio 4 punkte savivaldybėms reglamentuota funkcija “socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka vertina asmens su negalia savarankiškumą kasdienėje veikloje“ reikalauja papildomų žmogiškųjų bei finansinių išteklių. Manome, ją tikslinga įrašyti Vietos savivaldos įstatyme ir šios funkcijos vykdymui numatyti reikiamas lėšas.

Kai kurios savivaldybės siūlo atsisakyti šios nuostatos, nes Projekte numatyta, kad Agentūra yra atsakinga už sprendimų priėmimą dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, todėl ji ir turėtų atlikti savarankiškumo kasdienėje veikloje vertinimus. Projekte numatyta, kad nustatant Individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikį vadovaujamasi 19 str. 3 dalies nuostata, kad poreikis nustatomas remiantis ir savarankiškumo kasdienėje veikloje lygiu bei pasikeitimais.

6. Atkreipiame dėmesį, kad vykdydamos savarankiškąją socialinių paslaugų teikimo funkciją savivaldybės turi teisę pačios spręsti apie teikiamų paslaugų apimtį. Savarankiškąsias funkcijas savivaldybės organizuoja pagal turimas realias galimybes. Neskyrus tikslinių reikiamų lėšų minėtoms funkcijoms vykdyti, savivaldybėms teisės aktuose neturėtų būti reglamentuota atsakomybė užtikrinti paslaugų prieinamumą. Siūlome 15 str. 1 d. 2 p. koreguoti vietoje žodžio „užtikrina“ įrašant įgyvendina/ organizuoja ar pan.

7. Manome, kad 15 str. 2 dalyje turėtų būti aiškiau atskleista neįgalųjų reikalų koordinatoriaus pareigybės paskirtis ir veiklos tikslai. Atkreipiame dėmesį, kad savivaldybių darbų apimtys neįgalųjų srityje labai skiriasi, todėl miestų savivaldybėse nepakaktų vienos neįgalųjų reikalų koordinatoriaus pareigybės, o mažesnėse savivaldybėse apibrėžtos koordinatoriaus funkcijos nebus pakankamos pilnam darbo krūviui. Todėl tikslinga būtų šios pareigybės skaičių savivaldybėje susieti su savivaldybėje gyvenančių neįgalųjų skaičiumi.

8. 27 straipsnio 1 dalyje siūlome išbraukti sakinį „Asmeninės pagalbos poreikis nustatomas vieniems metams nuo sprendimo dėl asmeninės pagalbos skyrimo priėmimo dienos.“ Ši nuostata yra nereikalinga, teikiant asmeninę pagalbą, nes praktiniame darbe visuomet reaguojama į pasikeitusius asmens su negalia poreikius ir inicijuojamas pagalbos poreikio pervertinimas, jei to reikia. Todėl netikslinga kasmet peržiūrėti asmens poreikį asmeninei pagalbai. Kitu atveju, nuostatą dėl poreikio vertinimo termino tikslingiau būtų nustatyti ne įstatymu, o poįstatyminiu teisės aktu.

9. Projekto 4 straipsnio 2 dalies 2 punkte numatoma, kad valstybės ir savivaldybių institucijos teikia asmeniui su negalia viešąją informaciją nemokamai bent vienu asmens su negalia pasirinktu prieinamu bendravimu būdu lygiai su kitais asmenimis. Sekančiuose punktuose taip pat numatytos funkcijos dėl informacijos teikimo asmeniui su negalia bent vienu asmens su negalia pasirinktu prieinamu bendravimu būdu sąlygų sudarymo. To paties straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad informacijos teikimo asmeniui su negalia bent vienu asmens su negalia pasirinktu prieinamu bendravimu būdu rekomendacijas tvirtina Socialinės apsaugos ir darbo (toliau – SADM) ministras. Minėtos rekomendacijos (jų projektai) nepateikiami, todėl savivaldybės **negali įvertinti**, kokie kaštai bus reikalingi savivaldybėms, kad tokią funkciją įgyvendinti. Reglamentavus naujas funkcijas savivaldybėms turi būti paskaičiuotos reikiamos lėšos. Neskyrus papildomų lėšų savivaldybės neturės galimybių įgyvendinti minėtų nuostatų.

10. 22 straipsnio 3 dalyje reglamentuota, kad Agentūros direktorius arba jo įgaliotas asmuo sprendimą dėl neįgaliojo aprūpintojo skyrimo pripažįsta netekusiu galios per 5 darbo dienas nuo dokumentų ar jų kopijų ir (ar) informacijos, patvirtinančios šiuos faktus ar aplinkybes, gavimo Agentūroje dienos. Toliau punktuose išdėstomos aplinkybės dėl kurių Agentūros direktorius priima atitinkamą sprendimą. Viena iš aplinkybių nurodoma, kad „Agentūra iš savivaldybės administracijos, kitų įstaigų, institucijų, organizacijų ar fizinių asmenų gavo raštišką informaciją, įrodančią, jog paskirtas aprūpintojas jo neaprūpina, ir Agentūros direktoriaus nustatyta tvarka įvertino šios informacijos pagrįstumą“. Savivaldybėms neaišku, kokia apimtimi savivaldybių administracijos dalyvaus aprūpintojo veiklos priežiūroje, kokias funkcijas savivaldybės turės vykdyti? Kadangi nėra poįstatyminių teisės aktų projektų, savivaldybės negali pateikti nuomonės dėl minėtų nuostatų tinkamumo.

11. Projekte įvedama atvejo vadybos procedūra. 31 straipsnio 3 dalyje nurodoma, kad atvejo vadybos plano vykdymas, be kitų subjektų perduodamas ir savivaldybėms. To paties straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad „Atvejo vadybos skyrimo, organizavimo ir vykdymo tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras ar jo įgaliota įstaiga“. Savivaldybėms nėra aišku, kaip bus vykdomas atvejo vadybos planas, kai jį parengia Agentūra, o įgyvendinti turės savivaldybės. Atvejo vadybos plano rengime labai svarbus asmens su negalia dalyvavimas, todėl nesuprantama, kaip dalyvaus pats asmuo šiame procese. Neaišku, kokios lėšos bus skiriamos savivaldybėms, nėra paskaičiuoti nei žmogiškieji, nei finansiniai ištekliai.

12. Projekto nuostatos įgyvendinamos vadovaujantis poįstatyminiais teisės aktais, todėl projekto vertinimui būtini poįstatyminiai teisės aktai, tokie kaip Aprūpintojo skyrimo ir jo veiklos priežiūros tvarka, Atvejo vadybos skyrimo, organizavimo ir vykdymo tvarka ir kt. Jų priėmimas numatytas iki 2023 m. birželio 30 d. Prašome parengti poįstatyminius teisės aktus 2023 m. metų pradžioje, kad savivaldybės turėtų laiko tinkamai pasirengti projekto įgyvendinimui.

Dėl LR Tikslinių kompensacijų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto.

1. 6 str. 3 dalis reglamentuoja, kad savivaldybės administracija privalo prieš 30 dienų raštu informuoti kompensacijos gavėjus apie kompensacijos mokėjimo termino pabaigą. Savivaldybės siūlo šį punktą išbraukti, nes kompensacijų gavėjams siunčiama informacija apie kompensacijos skyrimą, terminus ir kompensacijos dydį. Todėl informuoti asmenis prieš 30 d. apie kompensacijos mokėjimo termino pasibaigimą būtų perteklinė informacija ir administracinė našta savivaldybėms.

2. Dėl 6 str. 4 dalies. Atkreipiame dėmesį, kad iki šiol galioja priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinė kompensacija, kurios dydis yra 0,5 TKB, ir slaugos išlaidų tikslinė kompensacija, kurios dydis 2,5 TKB, tačiau jų nėra projekte. Jei minėtos išmokos bus mokamos, jas reikėtų įrašyti į projektą.

3. 7 straipsnio 1 dalies 1 punktas. Aiškinamajame rašte pažymėta, kad „neįgalus asmuo“ nevartotina sąvoka, tačiau projekte rašoma „...įsteigtoje vietoje neįgaliojo asmens slaugai...“

4. 7 straipsnio 1 dalį siūlome papildyti 6 punktu, kuriame būtų numatytas atvejis, kai asmuo yra nedeklaravęs gyvenamosios vietos. Praktikoje pasitaiko atvejų, kuomet skiriant kompensaciją, asmuo

gyventojų registre yra deklaravęs gyvenamąją vietą, tačiau po kiek laiko nutraukia vietos deklaravimą ir tuomet neatitinka įstatymo 1 straipsnio 2 dalies.

5. 7 straipsnio 2 dalį siūlome papildyti to paties straipsnio 6 punktu įrašant: „Atsiradus šio straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktuose nurodytoms aplinkybėms...”

6. Dėl 8 str. Neaišku, kaip savivaldybės administracija turėtų prižiūrėti kompensacijos naudojimą, kai kompensacija teikiama asmeniui su negalia arba asmeniui nepatiriančiam socialinės rizikos (5 straipsnio 7, 8 dalys). Galiojančiame Tikslinių kompensacijų įstatyme tokia nuostata buvo įrašyta, tačiau iki šiol nėra kompensacijos teikimo nepinigine forma socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatytos tvarkos. Kadangi analogiškas straipsnis praktikoje neįgyvendinamas, siūlome šį straipsnį keisti iš esmės arba jo atsisakyti. Siūlytume tokią formuluotę: pvz. Savivaldybės administracija, gavusi informaciją, kad kompensacija naudojama ne pagal paskirtį, tikrina ir surašo buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, kuriame rekomenduoja kompensacijos mokėjimo būdą, t. y. pinigais ar nepinigine forma.

Savivaldybių specialistai informavo, kad skaitant projektus jiems iškilo daug neaiškumų, todėl reikėtų detalesnio ir išsamesnio planuojamų pakeitimų pristatymo.

Taip pat pridedame Klaipėdos miesto ir Vilniaus miesto savivaldybių pastabas.

Kitiems derinamiems įstatymų projektams pastabų neturime.

PRIDEDAMA:

Klaipėdos m. savivaldybės raštas, 2 lapai;

Vilniaus m. savivaldybės raštas, 2 lapai.

Direktorius pavaduotojas

Aleksandras Tiaškevičius

A.Vareikytė, 2791353